

Rozporządzenie w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych – wstępny komentarz polskich producentów opakowań szklanych

Komisja Europejska opublikowała 30-go listopada 2022 r. propozycję *Rozporządzenia w sprawie Opakowań i Odpadów Opakowaniowych (PPWR)*. W imieniu polskiej branży producentów opakowań szklanych chcieliśmy podzielić się naszymi wstępnymi uwagami dotyczącymi wspomnianego projektu.

- Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że **opakowania nadające się do recyklingu zostaną podzielone na klasy**, które będą uwzględniały faktyczny stopień przydatności do recyklingu. Uważamy jednak, że kryteria podziału w tym zakresie powinny również uwzględniać przydatność do nieskończonego recyklingu (materiały permanentne).
- Z zadowoleniem zauważamy, że nie proponuje się wprowadzenia **celu dotyczącego zawartości materiałów pochodzących z recyklingu**, co nie jest odpowiednim narzędziem dla materiałów permanentnych, takich jak szkło.
- Z zadowoleniem przyjmujemy również fakt, że zapisy dotyczące obowiązku wprowadzenia **systemów kaucyjno - depozytowych dla zbiórki jednorazowych odpadów opakowaniowych** nie obejmują szkła.
- Zdecydowanie popieramy utrzymanie **Decyzji 2001/171/WE** z dnia 19 lutego 2001 r. w odniesieniu do szkła.
- **Propozycje dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów opakowaniowych**
  - Postulujemy ustalenie celów w zakresie redukcji ilości odpadów dla poszczególnych materiałów, aby zapewnić, że wszystkie materiały opakowaniowe będą się przyczyniać w równym stopniu i sprawiedliwie do ograniczenia ilości odpadów.
  - Kryteria dotyczące opakowań wprowadzanych na rynek (packaging performance criteria) nie mogą zaburzać wolnego rynku marek i wpływać na ich zdolność do konkurowania oraz ich różnicowania na rynku globalnym. Kryteria takie muszą szanować i chronić prawa własności intelektualnej. Dlatego też kryteria powinny obejmować "akceptację konsumentów" i "wzornictwo".

***

W dalszej części dokumentu przedstawiamy bardziej szczegółowe stanowisko w zakresie każdego z powyższych punktów.

I. Recykling i zdolność do recyklingu

- Polscy producenci opakowań szklanych popierają dążenie autorów projektu do wprowadzenia wymogu, aby wszystkie opakowania wprowadzane na rynek UE nadawały się do ponownego wykorzystania lub recyklingu w ekonomicznie opłacalny sposób. W szczególności obejmuje to ustanowienie **klas przydatności do recyklingu A - E z ekomodulacją opłat** opartą na przydatności do recyklingu i wzmocnienia znaczenia **kryteriów ekoprojektowania opakowań**.
- Nie wykorzystano jednak możliwości rozróżnienia właściwości surowców wtórnych i uwzględnienia stosowania materiałów, które mogą być **poddawane wielokrotnemu recyklingowi** bez utraty właściwości i jakości produktów. W naszej opinii jest to niezbędne aby więcej opakowań wprowadzanych na rynek było wytwarzanych z materiałów pochodzących z recyklingu w obiegu zamkniętym zamiast z surowców pierwotnych.
- Chociaż popieramy definicję opakowania nadającego się do recyklingu, która obejmuje **aspekt jego faktycznej skali**, żałujemy, że realizacja tego celu jest opóźniona do 2035 r., co oznacza, że w 2030 r. wiele opakowań nie będzie nadawało się do recyklingu.

II. Zawartość surowców wtórnych

- **Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że dla opakowań szklanych nie proponuje się wprowadzenia obowiązku w zakresie zawartości surowców wtórnych.** W przemyśle szklarskim działają znaczące zachęty ekonomiczne i środowiskowe do stosowania materiałów pochodzących z recyklingu, co pozwala oszczędzać energię i zmniejszać emisję CO₂. Sztuczka szklana jest obecnie najważniejszym surowcem dla naszej branży w Polsce i w większości krajów Europy. Wprowadzenie obowiązkowych celów zawartości materiałów pochodzących z recyklingu zostało pomyślane jako czynnik stymulujący w przypadku materiałów, które nie mają dobrze funkcjonujących rynków surowców wtórnych. Podejście to nie jest potrzebne w przypadku materiałów w pełni nadających się do recyklingu, takich jak szkło, dla których wzrost średniej zawartości materiałów pochodzących z recyklingu jest bezpośrednio związany z dostępnością większej ilości sztuczki szklanej, o którą firmy branży konkurują dziś zarówno kraju, jak i na rynku unijnym.

III. Zapobieganie powstawaniu odpadów opakowaniowych

a. Cele w zakresie redukcji odpadów opakowaniowych na mieszkańca na poziomie państw członkowskich muszą być określone dla każdego materiału

- **Niepokoje nas wyznaczenie celów w zakresie redukcji odpadów opakowaniowych, bez odniesienia do konkretnych materiałów.** Pochwalamy zamiar zmniejszenia ilości odpadów, ale należy skupić się na materiałach, które stwarzają największe wyzwania w zakresie odpadów. Najlepszym sposobem na osiągnięcie tego celu jest przejście na materiały, które można ponownie wykorzystać i w nieskończoność poddawać recyklingowi w obiegu zamkniętym. Niestety, obecny projekt może prowadzić do czegoś zupełnie przeciwnego. Spowoduje to poważne zakłócenia na rynku, stanowiąc zachętę do przechodzenia z cięższych, ale cyrkularnych, na lżejsze, ale trudne do recyklingu lub ponownego użycia, materiały opakowaniowe.
- **Uważamy, że kluczowe znaczenie ma postulat, aby cele w zakresie redukcji odpadów opakowaniowych były określone dla danego materiału, aby zapewnić, że wszystkie opakowania zmniejszą masę opakowań wprowadzanych na rynek (podział wysiłku).** Zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez redukcję u źródła, odniesione do danego materiału (zgodnie z normą CEN EN 13428), powinno pozostać

kluczową zasadą, zgodnie z którą „zastąpienie jednego materiału opakowaniowego innym nie jest podstawą do stwierdzenia redukcji”.

- **W związku z tym we wniosku Komisji Europejskiej należy uwzględnić cele w zakresie redukcji odpadów w odniesieniu do poszczególnych materiałów,** które byłyby osiągnięte dzięki zachętom do zapobiegania powstawaniu odpadów, takim jak te określone w załączniku IV i IVb do Dyrektywy ramowej w sprawie odpadów (2008/98/WE), a także dzięki proponowanym środkom, takim jak zwiększone wykorzystanie opakowań zwrotnych w przypadku różnych formatów opakowań. Proponowane ogólne cele w zakresie redukcji (5 % do 2030 r., 10 % do 2035 r. i 15 % do 2040 r.) są wysokie (w praktyce -19 % w 2030 r.) i muszą być osiągnięte wspólnie przez wszystkie materiały.

b. Optymalizacja wagi: usunięcie akceptacji konsumentów z kryteriów dla opakowań wprowadzanych na rynek jest szkodliwe dla krajowych i europejskich marek oraz dziedzictwa kulturowego

- Waga opakowania jest wypadkową wzoru, kształtu i formy. Nieuwzględnienie akceptacji konsumentów i marketingu w kryteriach związanych z dopuszczaniem opakowań na rynek i minimalizacją ich ilości, niesie ze sobą ryzyko szkodliwych skutków dla wzoru opakowania, tożsamości marek, jak również dla dziedzictwa kulturowego. To z kolei byłoby również szkodliwe dla polskiej i europejskiej gospodarki, nie tylko ze względu na wpływ na marki i wartość, którą tworzą, ale również wpływ na lokalną gospodarkę obiegu zamkniętego, której tworzenie umożliwia wykorzystanie szkła. Uważamy, że akceptacja konsumentów i wzornictwo powinny mieć wpływ na dopuszczalną wagę konkretnego opakowania. W związku z tym powinna liczyć się również możliwość jego recyklingu, a **objętość i waga opakowania powinny być ograniczone do odpowiedniego minimum, przy jednoczesnym zagwarantowaniu podstawowych funkcjonalności dla danego wzoru opakowania.** Współpraca producentów i użytkowników opakowań jest lepszym sposobem na zapewnienie zgodności z przepisami dotyczącymi minimalizacji wpływu opakowań na środowisko.
- W przypadku szkła, opakowanie jest często integralną częścią produktu. Projekt PPWR daje podstawę do zezwolenia na wprowadzenie opakowania produktu na rynek i jako taki nie jest jedynie aktem prawnym dotyczącym odpadów z opakowań poużytkowych. Opakowanie ma za zadanie nie tylko przechowywanie i ochronę konkretnego produktu, przekazywanie informacji o produkcie, przedłużenie okresu przydatności do spożycia, zachowanie jakości, zapewnienie bezpieczeństwa przy przenoszeniu, ale ma również sprawiać, że produkt będzie łatwy w użyciu i atrakcyjny dla konsumentów oraz ma pomagać w kształtowaniu tożsamości marki. Zastrzeżone opakowania chronią przed podróbkami i umożliwiają produktom konkurowanie na całym świecie. **Wzornictwo / wzór¹ jest kluczem do budowania marki, podnoszenia jej rangi i charakteru premium, różnicowania, rozpoznawania i akceptacji przez konsumentów** (zob. badania Uniwersytetu w Parmie, opakowanie jako narzędzie udoskonalania produktu - Podsumowanie najnowszej literatury z perspektywy marketingowej, kwiecień 2022 [University of Parma's research, packaging as a tool for product enhancement – Summary manifest on recent literature from a marketing perspective, April 2022](#)).
- Według samej Komisji Europejskiej „Wzornictwo jest ważne dla konsumentów, którzy często wybierają produkt na podstawie jego wyglądu. Dobrze zaprojektowane produkty stanowią istotną przewagę konkurencyjną dla producentów, a przedsiębiorstwa, które inwestują we wzornictwo, zwykle są bardziej rentowne i szybciej się rozwijają.”

---

¹ ‘wzornictwo / wzór’ oznacza wygląd całego produktu lub jego części, wynikający z cech, w szczególności linii, konturów, kolorów, kształtu, tekstury i/lub materiałów samego produktu i/lub jego zdobień (dyrektywa 98/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 1998 r. w sprawie prawnej ochrony wzorów)

- Nacisk na samą wagę jest błędem i przesadnym uproszczeniem. Szkło **w nieskończoność i w całości nadaje się do recyklingu** i osiąga bardzo wysokie wskaźniki zbiórki na potrzeby recyklingu (80% w UE w 2020 r.). Może zatem wspomagać europejską gospodarkę cyrkularną. **Szkło jest kluczowym materiałem zapewniającym ochronę danych produktów i pozwalający markom wyróżnić się dzięki zrównoważonemu i cyrkularnemu materiałowi opakowaniowemu.**
- Zbyt restrykcyjne podejście do brandingowej roli opakowań doprowadzi do standaryzacji opakowań, co będzie miało daleko idące negatywne konsekwencje dla wyborów konsumenckich, wartości produktu i tożsamości marki. PPWR musi uznawać wolny rynek marek i nie może stać na drodze do osiągnięcia przez markę rentowności i zdolności konkurencji w skali globalnej. Musi ono respektować ochronę praw własności intelektualnej, dlatego kryteria związane z wprowadzaniem na rynek powinny **obejmować „akceptację konsumentów” i „wzornictwo”.**

IV. Utrzymanie zwolnienia dla szkła

- W odniesieniu do poziomów stężenia substancji niebezpiecznych **z zadowoleniem przyjmujemy utrzymanie** decyzji 2001/171/WE z dnia 19 lutego 2001 r. ustanawiającej warunki odstępstwa dla opakowań szklanych w zakresie poziomów stężenia metali ciężkich ustanowionych dyrektywą 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych.
- **Ołów nie jest celowo dodawany w produkcji szkła, ale jest wynikiem zanieczyszczeń w systemie zbiórki odpadów.** Tak długo, jak produkty zawierające ołów będą dopuszczone do obrotu w UE, ich (błędne) umieszczanie w pojemnikach na opakowania szklane, będzie skutkowało zanieczyszczeniem stłuczki szklanej, pomimo znacznych wysiłków podejmowanych przez sektor recyklingu w celu wyposażenia wszystkich zakładów recyklingu w technologie wykrywania zawartości ołowiu.
- Ponadto, obecność ołowiu na niskim poziomie w butelkach i słojach szklanych nie ma negatywnego wpływu na zdrowie ze względu na chemicznie **obojętny charakter szkła**, które zatrzymuje metale ciężkie wewnątrz matrycy szklanej. Każda ponowna ocena, mająca na celu zmianę wspomnianych zapisów, musi zatem uwzględniać występowanie produktów szklanych zawierających ołów, które są nadal wprowadzane do obrotu bez dedykowanego systemu zbierania, i które ostatecznie zanieczyszczają strumienie recyklingu opakowań szklanych.

V. Recykling a opakowania zwrotne

- Wspieramy wybór naszych klientów, którzy decydują się na używanie produktów jednorazowego lub wielokrotnego użytku, w oparciu o dokładne rozważenie aspektów logistycznych, środowiskowych, technicznych, przemysłowych, marketingowych i konsumenckich ponownego użycia w porównaniu z opakowaniami jednorazowymi. Jedynie marki i podmioty zajmujące się napełnianiem opakowań są w stanie być branżą zobowiązaną do obliczania ponownego wykorzystania, ponieważ handel detaliczny samodzielnie nie będzie w stanie wypełnić wymogów z tym związanych, bez udziału innych uczestników łańcucha dostaw.
- Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że zgodnie z projektem, **opakowania wielokrotnego użytku powinny obejmować wyłącznie opakowania, które zostały specjalnie opracowane, zaprojektowane i wprowadzone na rynek z myślą o ich ponownym wykorzystaniu lub napełnieniu** oraz o wykonaniu jak największej liczby rotacji w normalnie przewidywalnych warunkach użytkowania. Opakowania wielokrotnego użytku mogą być skutecznym i zrównoważonym rozwiązaniem w krótkim łańcuchu dostaw, a także ważnym środkiem zapobiegania powstawaniu odpadów. Najważniejsze jest zapewnienie, aby ponowne użycie mogło być realizowane w bezpieczny, ekonomicznie opłacalny i zrównoważony

środowiskowo sposób, który przyniosłby wymierne korzyści w porównaniu z opakowaniami jednorazowymi nadającym się do recyklingu.

VI. Systemy kaucyjno - depozytowe (DRS) dla jednorazowych opakowań szklanych

- **Z zadowoleniem przyjmujemy fakt, że jednorazowe opakowania szklane będą wyłączone z obowiązkowego systemu kaucyjno – depozytowego dla opakowań jednorazowego użytku.** Szkło charakteryzuje się bardzo wysokim poziomem zbiórki do recyklingu i zawsze nadaje się do kontaktu z żywnością, niezależnie od tego, w jakim systemie zostało zebrane.
- Celem branży jest zwiększenie wskaźnika zbiórki do recyklingu do 90% do 2030 roku. Dlatego też wraz z naszymi partnerami uruchomiliśmy program Twórz Zamknięty Obieg Szkła (Close the Glass Loop), którego celem jest osiągnięcie 90% zbiórki do recyklingu do 2030 roku. System kaucyjny **nie jest** właściwym systemem zbiórki odpadów dla recyklingu szkła. Uważamy, że najwyższe wskaźniki recyklingu szkła można osiągnąć, gdy istnieje oddzielny system zbiórki selektywnej szkła, oparty o pojemniki oraz skuteczne narzędzia komunikacyjne w ramach systemu Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta. **Dlatego popieramy udoskonalone systemy Rozszerzonej Odpowiedzialności Producentów - systemy gospodarowania odpadami komunalnymi, które ułatwiają zbiórkę konsumentom i są optymalne dla łańcucha recyklingu szkła.**

***